

สภาพการรู้สารสนเทศ : กรณีศึกษาทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29

เดือนเพ็ญ หัสขันธ์¹

รดาณัฐ ภูสมณี²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ทหารกองประจำการมณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการตรวจสอบคัดเลือกรับเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566 ที่หน่วยมณฑลทหารบกที่ 29 จัดขึ้น จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามสภาพการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) สภาพการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 38.2) และ เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า ระดับการรู้สารสนเทศมาตรฐานที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44) มาตรฐานที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41) มาตรฐานที่ 3 อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 31) มาตรฐานที่ 4 (ร้อยละ 38) และ มาตรฐานที่ 5 (ร้อยละ 37)

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรู้ทักษะสารสนเทศของทหารกองประจำการจากการวิจัยครั้งนี้คือ

1. มณฑลทหารบกที่ 29 ควรกำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศให้กับทหารกองประจำการ
2. ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้กับทหารกองประจำการอย่างสม่ำเสมอ
3. ควรมีการจัดโครงการอบรมระยะสั้นในการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศให้กับทหารกองประจำการ โดยสามารถบูรณาการความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหรือเครือข่ายวิชาชีพทางด้านสารสนเทศ

คำสำคัญ : การรู้สารสนเทศ, ทหารกองประจำการ

¹ เจ้าหน้าที่แผนกพลาธิการ มณฑลทหารบกที่ 29 ค่ายกฤษณ์สีวะรา จังหวัดสกลนครอีเมล nooknickd@gmail.com

² อาจารย์ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อีเมล radanut@snru.ac.th

The State of Information Literacy : Case Study Enlisted Soldiers 29th Military Circle

Duanpen Hussakhun ¹

Radanut Phusomnuek ²

Abstract

This research aimed to 1) examine the situation of information literacy for enlisted soldiers 29th military circle 2) To propose recommendations for developing information literacy skills in the 29th Infantry Division

The sample group used in this research study is the soldiers from the 29th Infantry Division who participated in the personnel selection examination for service in the Army in the year 2566 The examination took place at the 29th Infantry Division and involved 50 individuals The research tools used in this study include a questionnaire to assess the information literacy of soldiers in the 29th Infantry Division. Data analysis was conducted using mean and percentage values

The recommendations for developing the information literacy of soldiers in the 29th Infantry Division, based on this research study, are as follows:

1. The 29th Infantry Division should establish policies to enhance the information literacy skills of its soldiers
2. Regular activities should be organized to promote information literacy among the soldiers of the 29th Infantry Division
3. Short-term training programs should be implemented to enhance the information literacy skills of soldiers in the 29th Infantry Division, through collaborative efforts with educational institutions or professional networks in the information field

Keywords : Information Literacy, Enlisted Soldiers

¹ Supply officer, Quartermaster section, 29th military circle E-mail nooknickd@gmail.com

² Lecturer, Information Science Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Sakon Nakhon Rajabhat University E-mail : radanut@snru.ac.th

บทนำ

ใจความสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 ต่อเนื่องจนถึงฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2540 - 2564) ทั้ง 5 ฉบับ ยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน การยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ โดยเน้นแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นแนวคิดหลักอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ใจความสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังได้ระบุไว้ว่าถ้าหากทรัพยากรบุคคลของชาติเป็นคนที่สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล รู้เท่าทันโลก พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสามารถพึ่งตนเองได้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศในการแข่งขันในรอบของการแข่งขันที่ไร้พรมแดน และจะทำให้ปัจเจกชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามไปด้วย และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้เทคโนโลยีนวัตกรรม และความคิด สร้างสรรค์

การรู้สารสนเทศ (information literacy) มีความสำคัญต่อการศึกษาทั้งในระดับอุดมศึกษาและทุก ๆ ระดับสำหรับผู้ที่กำลังศึกษา รวมไปถึงนักวิจัยคณาจารย์ นักวิชาการศึกษา สายงานบริหาร การจัดการ และบุคคลทั่วไป ศาสตร์ความรู้ทุก ๆ ด้านจึงต้องอาศัยมาตรฐานทางวิชาการ เพื่อให้ผลงานการศึกษาค้นคว้ามีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับนับถือกันอย่างทั่วหน้า ทั้งยังเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และยังเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การรู้สารสนเทศจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยในการประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา และยังเป็นเพิ่มโอกาสในการรับเข้าทำงาน

ทักษะการรู้สารสนเทศยังเป็นสิ่งสำคัญ 1 ใน 4 ของทักษะแห่งอนาคตใหม่ สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ นักศึกษาต้องรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นแล้วการรู้สารสนเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตัวเองและเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิตอีกด้วย (Bellanca ,J & Brandt,R. (2011)

สำหรับหน่วยมณฑลทหารบกที่ 29 ค่ายกฤษณ์สีวะรา นั้น เป็นหน่วยในอัตราของกองทัพบกที่ 2 อัตราการจัด และยุทธโธปกรณ์ หมายเลข 51 – 201 (5 ศ.ค.31) โครงสร้างการจัดของ

หน่วยมณฑลทหารบก ซึ่งในปัจจุบัน กองทัพบก ได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพบกขึ้นใหม่ เพื่อแบ่งเบาภารกิจงานให้มีความเหมาะสม ต่อการใช้กำลัง โดยการปรับโครงสร้างของ สำนักปฏิบัติการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด นำอัตราไปเสริมสร้างให้มณฑลทหารบก เพื่อปฏิบัติการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด โดยมี ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก เป็น ผู้อำนวยการสำนักปฏิบัติการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด โดย มณฑลทหารบกที่ 29 ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบพื้นที่ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสกลนคร และ จังหวัดบึงกาฬ โดยมีภารกิจดังนี้

1. บังคับบัญชากำลังประจำถิ่นของกองทัพบก ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด
2. รักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ รวมทั้งการศาลทหาร การคดี การช่วยดำเนินการ คุ่มครองพยานในคดีอาญา และการเรือนจำ
3. ดำเนินการสวัสดิ การเกณฑ์ช่วยราชการทหาร และการระดมสรรพกำลังในเขตพื้นที่
4. สนับสนุนหน่วยทหารที่อยู่ในเขตพื้นที่
5. ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ เพื่อรักษาความสงบภายใน และการป้องกันประเทศ
6. สนับสนุนภารกิจของรัฐในการช่วยเหลือประชาชน
7. สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่การรักษาความมั่นคงภายใน ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่

นอกจากจะปฏิบัติการของกองทัพบกแล้ว หน่วยมณฑลทหารบกที่ 29 ยังได้มีการริเริ่มการฝึกอบรมต่างๆ เช่น การฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถื่น จังหวัดสกลนคร และจังหวัดบึงกาฬ เพื่อสร้าง ความรับรู้ ให้ผู้นำในพื้นที่ โดยมีผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนสนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของรัฐบาล รวมทั้งการให้การสนับสนุนกำลังพลในการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการศึกษาให้กับกำลังพลรวมไปถึงทหารกองประจำการ โดยมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านต่างๆ และส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งยังจัดให้มีโครงการตรวจสอบคัดเลือกรับบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ในทุกปี

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศในประเทศไทย มีการศึกษาแล้วในหลากหลายประเด็นในด้านมิติทางการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยมีความแตกต่างกันออกไป แต่ยังคงในด้านมิติของทักษะการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการที่ก้าวเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และก้าวเข้าสู่สังคมการใช้สารสนเทศในชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาว่าในปัจจุบันสภาพการการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 เป็นอย่างไร

และเพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมและการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
ของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ต่อไป

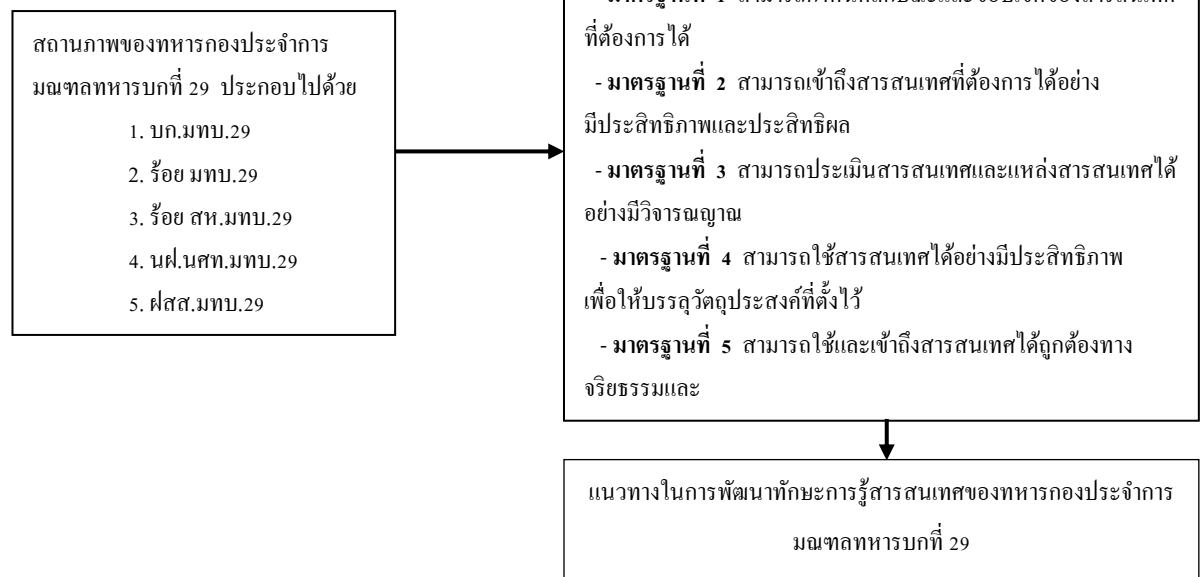
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการทดสอบคัดเลือกรับบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการทดสอบคัดเลือกรับบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการทดสอบคัดเลือกรับบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566 จำนวน 50 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง

กรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความหมาย

การรู้สารสนเทศ มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Information Literacy โดยนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ความหมายของการรู้สารสนเทศว่า หมายถึง ความรู้และความสามารถของบุคคล ในการระบุความต้องการสารสนเทศของตนเอง สามารถค้นหา ประเมินคุณค่า และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรู้สารสนเทศเป็นความสามารถในการกำหนดความต้องการ การประเมิน การจัดการและการใช้สารสนเทศจากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ ตลอดจนการศึกษาวิจัย (American Library Association, 1989)

UNESCO ประกาศเมื่อ ปีค.ศ. 1950 ว่า การรู้หนังสือ (literacy) คือ ความสามารถในการใช้สิ่งตีพิมพ์ได้อย่างมีความเข้าใจ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปรับใช้อย่างเหมาะสม และรณรงค์ในเรื่องของการไม่รู้หนังสือตลอดมา ซึ่งความสามารถที่จะแสวงหาและพัฒนาความคิดให้มีความหมายสามารถผสมผสานและสร้างความเข้าใจสิ่งที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยทักษะปลายประการประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการอ่าน ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะการสื่อสารและทักษะการรู้สารสนเทศ

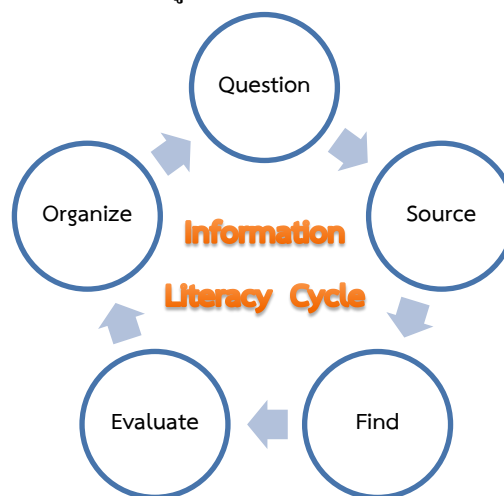
ความสำคัญ

การรู้สารสนเทศมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีการแพร่กระจายของสารสนเทศและทรัพยากรสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้บุคคลต้องเผชิญกับทางเลือกของสารสนเทศที่หลากหลายและมากมายทั้งในการศึกษา การทำงาน และในชีวิตประจำวัน ดังนั้นในการใช้สารสนเทศบุคคลจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการประเมินและคัดเลือกสารสนเทศที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และตรงกับความต้องการ การรู้สารสนเทศจึงเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคลทุกคนในยุคสารสนเทศ (Sirichai, 2009)

การรู้สารสนเทศมีเป้าหมายสำคัญ คือ การสร้างให้บุคคลเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต กล่าวคือ การเป็นผู้ที่สามารถค้นหา ประเมินและใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ หรือเพื่อใช้ในการตัดสินใจ นอกจากนี้การรู้สารสนเทศยังเกี่ยวข้องกับทักษะต่างๆ เช่น ทักษะทางเทคโนโลยีและทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการแก้ปัญหา ทั้งยังมีความสำคัญต่อความสำเร็จของบุคคลในหลายๆด้าน อาทิ ในด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตและความเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมประชาธิปไตย การที่เป็นผู้รู้สารสนเทศก็จะทำให้บุคคลมีอำนาจในการต่อรองในสังคมสารสนเทศได้อย่างมาก

ดังนั้น ประชากรที่เป็นผู้รู้สารสนเทศจึงถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดของประเทศในยุคนี้ ทั้งนี้เพราะสารสนเทศกลายเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การทำงาน และการตัดสินใจของบุคคลในทุกสาขาอาชีพ หน่วยงานและองค์กรส่วนใหญ่ในปัจจุบันและในอนาคตยังต้องการบุคลากรที่มีคุณลักษณะใหม่ คือ เป็นผู้มีทักษะสารสนเทศ (Information Skills) อีกด้วย นอกจากนี้สารสนเทศยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน และสารสนเทศช่วยก่อให้เกิดแนวคิดและแนวทางการเริ่มต้นงานใหม่ ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ (Loipha, 2001)

การรู้สารสนเทศมีความสำคัญในหลายๆด้าน ทั้งด้านการศึกษา การทำงาน การดำรงชีวิตประจำวัน การรู้สารสนเทศเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต การรู้สารสนเทศมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับเนื่องจากกระบวนการพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้รู้สารสนเทศนั้นผู้สอนจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ฝึกให้เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นการเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศ สามารถแก้ปัญหาได้ กำหนดทางเลือกในการใช้และเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ รวมทั้งใช้สารสนเทศได้หลากหลายเพื่อกำหนดแนวทางการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

ภาพที่ 2 Information Literacy Cycle

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รู้สารสนเทศนั้น สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการรู้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง โดยการวางนโยบายการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศในหลักสูตรของสถาบันการศึกษา สร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร คณะ วิชา ผู้สอน และบรรณารักษ์ ตลอดจนนักสารสนเทศหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทั้งหมดจะต้องทำงานร่วมกัน ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศด้วยรูปแบบ

ต่างๆแก่ผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานั้นๆ (Kulrat, 2013)

องค์ประกอบของการรู้สารสนเทศ

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association, 2005) ได้กำหนดองค์ประกอบของการรู้สารสนเทศไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. สามารถกำหนดความต้องการใช้สารสนเทศได้
2. สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้
3. สามารถประเมินสารสนเทศได้
4. สามารถในการใช้สารสนเทศที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

Jiaokok (2004 : 8) องค์ประกอบของการรู้สารสนเทศประกอบด้วย ความเข้าใจ และความสามารถส่วนบุคคลที่ตระหนักถึงความจำเป็นของสารสนเทศ โดยต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ ประกอบด้วยความสามารถทางกายภาพ และสติปัญญาในการเข้าถึงสารสนเทศ ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยี สามารถระบุแหล่งและสืบค้น ด้วยการใช้ความรู้และกลยุทธ์เพื่อคัดสรร แก๊ไข วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ และสื่อสาร กับฐานข้อมูลทั่วไป และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
2. ความสามารถในการประเมินสารสนเทศ ประกอบด้วยความสามารถในการสังเคราะห์ หรือตีความ สามารถตัดสินใจได้ว่าแหล่งสารสนเทศใดมีความน่าเชื่อถือ โดยอาศัยข้อเท็จจริงและความเที่ยงตรง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการประเมินสารสนเทศ
3. ความสามารถในการใช้สารสนเทศ ประกอบด้วยความเข้าใจประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ รวมถึงมารยาทการใช้สารสนเทศ และประสิทธิภาพในการจัดการสารสนเทศที่สืบค้นได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการรู้สารสนเทศ กรณีศึกษาทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของทหารกอง

ประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการตรวจสอบคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566 ที่หน่วยมณฑลทหารบกที่ 29 โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการตรวจสอบคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566 จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมณฑลทหารบกที่ 29
2. ทำการแจกแบบสอบถาม สภาพการรู้สารสนเทศ ให้กับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการตรวจสอบคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566 โดยตรงด้วยตนเอง
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยได้รับเอกสารกลับคืนครบถ้วนทั้งหมดเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพการรู้สารสนเทศ ที่ได้รับกลับคืนจากการนำไปเก็บข้อมูล มาวิเคราะห์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล SPSS for windows
3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยการศึกษาจากคะแนนดิบและแปลงค่าให้เป็นร้อยละ และแบ่งระดับค่าคะแนนการรู้สารสนเทศออกเป็น 5 ระดับ และสามารถแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนและตีความระดับการรู้สารสนเทศได้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด (คะแนนร้อยละ 81 ขึ้นไป การรู้สารสนเทศอยู่ในระดับดีมาก)

ระดับ 4 หมายถึง มาก (คะแนนร้อยละ 61–80 การรู้สารสนเทศอยู่ในระดับดี)

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง (คะแนนร้อยละ 41–60 การรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง)

ระดับ 2 หมายถึง น้อย (คะแนนร้อยละ 21–40 การรู้สารสนเทศอยู่ในระดับน้อย)

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด (คะแนนร้อยละ 20 การรู้สารสนเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุด)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 50 คน (ร้อยละ 100) ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับชั้น ม.3 จำนวน 21 คน (ร้อยละ 45) รองลงมา มีการศึกษาในระดับชั้น ม.6 จำนวน 19 คน (ร้อยละ 35) และ มีการศึกษาในระดับชั้น ป.6 จำนวน 10 คน (ร้อยละ 20) ตามลำดับ รับราชการเป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่ จำนวน 2 ปี (ร้อยละ 65) รองลงมา รับราชการเป็นทหารกองประจำการ 1 ปี (ร้อยละ 35) สังกัด ร้อย มทบ.29 จำนวน 8 คน (ร้อยละ 40) รองลงมา เป็นทหารกองประจำการสังกัด บก.มทบ.29 จำนวน 4 คน (ร้อยละ 20) ทหารกองประจำการสังกัด น.สท.มทบ.29 จำนวน 3 คน (ร้อยละ 15) รวมทั้งทหารกองประจำการสังกัด ร้อย สท.มทบ.29 และ รพ.ค่ายกฤษณ์สีวะรา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 10) และ ทหารกองประจำการสังกัด ฝสส.มทบ.29 จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 38.2) เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านการกำหนดขอบเขตความต้องการสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44) มาตรฐานที่ 2 ด้านการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41) มาตรฐานที่ 3 การประเมินสารสนเทศ และแหล่งที่ผลิตสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 31) มาตรฐานที่ 4 ด้านการใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 38) และ มาตรฐานที่ 5 ด้านการใช้และเข้าถึงสารสนเทศอย่างถูกต้องทางจริยธรรมและกฎหมาย อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 37)

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการรู้สารสนเทศ ของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 จำนวน 50 คน ประกอบไปด้วยทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการตรวจสอบคัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566 สังกัด ร้อย มทบ.29 จำนวน 15 คน (ร้อยละ 40) รองลงมา เป็นทหารกองประจำการสังกัด บก.มทบ.29 จำนวน 11 คน (ร้อยละ 20) ทหารกองประจำการสังกัด น.สท.มทบ.29 จำนวน 7 คน (ร้อยละ 14) และ รพ.ค่ายกฤษณ์สีวะรา จำนวน 7 คน (ร้อยละ 14) ตามลำดับ

ละ 15) รวมทั้งทหารกองประจำการสังกัด ร้อย สห.มทบ.29 และ รพ.ค่ายกฤษณ์สีวะรา จำนวน 6 คน (ร้อยละ 10) และ ทหารกองประจำการสังกัด ฝสส.มทบ.29 จำนวน 5 คน (ร้อยละ 5)

จากผลการวิจัย เรื่อง สภาพการรู้สารสนเทศ กรณีศึกษา ทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ผู้วิจัยขอนำเสนอการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 ที่เข้าร่วมในโครงการตรวจสอบคัดเลือกรับบุคคลเข้าปฏิบัติงานในกองทัพบก ประจำปี 2566 ตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศของอุดมศึกษา (Association of College and Research Library-ACRL, 2000) ทั้ง 5 มาตรฐาน ประกอบไปด้วย มาตรฐานที่ 1 ด้านการกำหนดขอบเขตความต้องการสารสนเทศ มาตรฐานที่ 2 เข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มาตรฐานที่ 3 ประเมินสารสนเทศและแหล่งที่ผลิตสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ มาตรฐานที่ 4 ใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และ มาตรฐานที่ 5 ใช้และเข้าถึงสารสนเทศอย่างถูกต้องทางจริยธรรมและกฎหมาย มีรายละเอียดดังนี้

สภาพการรู้สารสนเทศของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 29 มีระดับการรู้สารสนเทศในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศ ทั้ง 5 มาตรฐาน สรุปได้ดังนี้คือ มาตรฐานที่ 1 และ มาตรฐานที่ 2 มีระดับการรู้สารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง และ มาตรฐานที่ 3 ถึง มาตรฐานที่ 5 มีระดับการรู้สารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุพิศ ศิริรัตน์ (Sirirat, 2011) และสัจจารีย์ ศิริชัย (Sirichai, 2009) แต่แตกต่างจากผลงานวิจัยของ กมลรัตน์ สุขมาก (Sukmak, 2004) และ สุดาดี ศรีสุตตา (Srisudta, 2006) ที่ระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาเมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า ในมาตรฐานที่ 1, 3, 4 และ มาตรฐานที่ 5 อยู่ในระดับมาก ส่วนมาตรฐานที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง

และผลการวิจัยครั้งนี้ยังแตกต่างจากผลการวิจัยของ สุพิศ บายคายคม (Bykaikhom, 2007). ที่ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, สัจจารีย์ ศิริชัย (Sirichai, 2009) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ, Hepworth (1999) ที่ศึกษาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยา (NTU) ประเทศสิงคโปร์ มีในภาพรวมการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

รวมทั้ง กมลรัตน์ สุขมาก (Sukmak, 2004). ที่ศึกษาเรื่อง การรู้สารสนเทศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1, สุดาดี ศรีสุตตา (Srisudta, 2006) ที่ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Brown & Krumholz (2002) ที่ศึกษาเรื่องการบูรณาการการรู้สารสนเทศในวิชาวิทยาศาสตร์ และ นันทนา เดชเกิด (Dechkerd, 2016) ที่

ศึกษาเรื่องการรู้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่พบว่าระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนงานวิจัยของ

ส่วนงานวิจัยของ Hepworth (1999) ที่พบว่าระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 1, 3, 4 และ มาตรฐานที่ 5 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนมาตรฐานที่ 2 อยู่ในระดับน้อย ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ Brown & Krumholz (2002) ที่พบว่าระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า มาตรฐานที่ 3 ถึงมาตรฐานที่ 5 อยู่ในระดับมาก ส่วนมาตรฐานที่ 1 และ มาตรฐานที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการรู้ทักษะสารสนเทศของทหารกองประจำการ

1. มณฑลทหารบกที่ 29 ควรกำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศให้กับทหารกองประจำการ
2. ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการรู้สารสนเทศให้กับทหารกองประจำการอย่างสม่ำเสมอ
3. ควรมีการจัดโครงการอบรมระยะสั้นในการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศให้กับทหารกองประจำการ โดยสามารถบูรณาการความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหรือเครือข่ายวิชาชีพทางด้านสารสนเทศ

เอกสารอ้างอิง

- American Library Association. (1989). President committee on information literacy / competency. Retrieved December 7, 2008 from <http://www.ala.org/nil/ilitlst.html>
- American Library Association (ALA), Association for College and Research Libraries (ACRL). (2000). *Information Literacy Competency Standards for Higher Education 2000*. The University of Arizona Libraries.
- Bellanca, J & Brandt, R. (2011). *New future abilities : Education for the 21st Century translated from 21st Century skills : Rethinking How Students*. Bangkok: open worlds
- Bykaikhom, S. (2007). *Information Literacy of Undergraduate students Kasetsart University Sriracha Campus*. Master's thesis, Burapha University. Thailand (In Thai)
- Dechkerd, N. (2016). *Information Literacy of Undergraduate students Surat Thani Rajabhat University*. Master's thesis, Thani Rajabhat University. Thailand (In Thai)
- Jiaokok, P. (2004). *Information literacy of undergraduate students Srinakharinwirot* Master's thesis, Srinakharinwirot University, Thailand (In Thai)
- Kulrat, S. (2013). *Guidelines for developing cooperation between instructors and librarians in promoting information literacy of undergraduate students of Rajabhat University*. Master's thesis, Khon Kaen, Thailand (In Thai)
- Loipha, S. (2001). Information literacy: Necessary skills for information society. *Humanities and Information Sciences*, 19(1), 1-6.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (1997). *The 8th National Economic and Social Development Plan*. Bangkok : Office of the National Economics and Social Development Council.
- _____. (2002). *The 9th National Economic and Social Development Plan*. Bangkok : Office of the National Economics and Social Development Council.
- _____. (2007). *The 10th National Economic and Social Development Plan*. Bangkok : Office of National Economic and Social Development Council.
- _____. (2012). *The 11th National Economic and Social Development Plan*. Bangkok : Office of National Economic and Social Development Council.
- _____. (2016). *The 12th National Economic and Social Development Plan*. Bangkok : office of

National Economic and Social Development Council.

Sirichai,S. (2009). *Development of information literacy skills of students in public higher education institutions*. Doctor Thesis, Khon Kaen University, Thailand (In Thai)

Siritat, S. (2011). *Information Literacy of Undergraduate students*, Master's thesis. Sukhothai Thammathirat University, Thailand (In Thai)

Srisudta, S. (2006). *Information literacy of Nursing Students*. Khon Kaen University, Master's thesis, Khon Kaen University. Thailand (In Thai)

Sukmak,K. (2004). *Information Knoledge of Chulalongkorn University 1th year students*. Master's thesis, Chulalongkorn University. Thailand (In Thai)